

Minnesanteckningar

2024-05-14

Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Bräcke
kommun

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Plats och tid: Bräcke förvaltningshus, 2024-05-14 kl. 09.00-

Deltagande

Richard Nilsson, S, sammankallande, förtroendevald
Ewa-Lena Sundström, SD, förtroendevald
Marina Mellgren, M, förtroendevald
Åsa Bjöörn, folkhälsosamordnare
Erika Zackrisson, elevhälsan
Daniel Wangerud, enhetschef näringsliv- och utvecklingsenheten
Madeleine Teland, säkerhetssamordnare
Linus Höglund, verksamhetschef Bräcke Folkets Hus
Anders Åreng, primärvården, Region JH
Robin Jonsson, kommunpolis
Monica Berglund, rektor JGY
Hanna Viklund, Folkhälsosamordnare, Folkhälsoenheten, Region JH
Lone Vatn, Koordinator Hej Främling
Samira Musa, Biträdande verksamhetschef Hej Främling
Annika Sjövill, elevhälsochef
Linn Saltsidis, tillsynshandläggare, bygg- och miljöförvaltningen
Daniel Hedenbo, registrator
Marit Råbock, nämndsekreterare

Richard Nilsson, ordförande

2024-06-07

Innehåll

Innehåll

1. Öppnande av möte	4
2. Presentation av deltagare	4
4. Brottsförebyggande arbete 2023, Bräcke	4
5. Åtgärdsplan Brottsförebyggande arbete	5
6. Resultat av narkotikaspår i avloppsvattnet- våren 2024 & finansiering av mätningarna av narkotika	5
7. God och jämlik hälsa för samhällets utveckling	6
8. Bräcke sommar	6
9. FolkhälsoZ/KulturZ	6
10. Skolelevers drogvanor	6
11. Kommunpolis informerar	7
12. Runda- vad är på gång	7
13. Övriga frågor	8

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

1. Öppnande av möte

Richard Nilsson, ordförande, önskar alla välkomna till sammanträdet.

2. Presentation av deltagare

Medverkande på rådet presenterar sig och sin verksamhet

3. Hej Främling.

Samira Musa, biträdande verksamhetschef, och Lone Vatn, koordinator, från Hej Främling berättar om organisationens arbete, både på lokal, regional och nationell nivå. Hej Främling startade 2013 i Östersund, verksamheten är störst i Jämtland men finns numera på 54 orter i Sverige. Verksamhetens fokus är att främja relationsskapande insatser. Syftet är att skapa en samhörighetskänsla, dels mellan individer, dels mellan samhälle och medborgare. Målgruppen är framför allt individer som står i olika former av utanförskap. Föreningen vill att initiativen ska komma från lokala aktörer men hjälper till med stöttning, marknadsföring, utrustning etc. Aktiviteterna är alltid gratis och i regel öppna för alla, även om det ibland finns insatser riktade mot särskilda grupper. Föreningens aktiviteter har deltagare med stor variation i ålder, bakgrund och kön.

I Bräcke började verksamheten med gåbasket 2015 och har sedan växt. Syftet med gåbasketen var att få fler involverade, föräldrar exempelvis, genom att skapa förutsättningar som gör det enkelt för alla att delta. 2021 påbörjade Hej Främling och Bräcke kommun ett tvåårigt projekt med medel från Länsstyrelsen. Syftet var att utveckla och etablera föreningens verksamhet i Bräcke. Hej Främling såg ett behov av ökad verksamhet i Bräcke, bland annat genom att personer från Bräcke sökte sig till aktiviteter som arrangerades i Östersund. I Bräcke har Hej Främling samarbete med ett flertal lokala föreningar och aktörer, förhoppningen är att framöver även etablera samarbete med näringslivet.

Lärdomar som har kommit under åren är att riktade insatser behövs för att nå vissa grupper, att arbeta uppsökande och att lyssna efter vilka behov och önskemål som finns. Samtidigt finns behov av långsiktighet, engagemang från kommunen samt en bred kontakt med kommunen, inte bara med enstaka verksamheter.

Hej Främling fokuserar för tillfället mycket på kvinnors hälsa och har sökt projekt pengar för ändamålet. Syftet är att informera om vilka resurser och möjligheter som finns i samhället, exempelvis familjecentralen.

4. Brottsförebyggande arbete 2023, Bräcke

Åsa Björn, samordnare för folkhälsa och brottsförebyggande arbete informerar om den nya lag som började gälla den 1 juli 2023. Lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete förtydligar kommunernas roll och uppgifter. Varje kommun har numera skyldighet att upprätta en lägesbild, åtgärdsplan (samt följa upp dem), samordna det lokala brottsförebyggande arbetet samt att arbeta för lokal samverkan kring brottsförebyggande arbete. Åsa bedömer att Bräcke kommun ligger bra till i arbetet med de nya ansvarsuppgifterna, och att de flesta av punkterna uppfylls.

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

Den upprättade lägesbilden omfattar typ av brottslighet, omfattning, konsekvenser av den, orsaksanalys, åtgärdsplan samt uppföljning. Brottsförebyggande rådets nationella trygghetsundersökningar 2021-2022 visade att 12 % av invånarna mellan 16 och 84 år upplever otrygghet i Bräcke. För antalet anmälda brott var det en tillfällig ökning under 2020, annars är trenden en svag minskning.

5. Åtgärdsplan Brottsförebyggande arbete

Som en del i arbetet utifrån den nya lagstiftningen så anger åtgärdsplanen att det ska finnas en samverkansöverenskommelse mellan polisen och Bräcke kommun. Den nuvarande gäller för åren 2023 till 2026 och inkluderar ett medborgarlöfte samt en kartläggning av brottslighet och trygghet 2022. Medborgarlöftet avser tre punkter i åtgärdsplanen:

1. Öka trygghet- Intensifiera det förebyggande arbetet genom att sprida information kring mäns våld mot kvinnor.
2. ANDT bland unga, och unga vuxna, ska minska- Arbeta med bland annat föräldramöten med polis och skola, SSPF-arbete (skola, socialtjänst, polis, fritid) och avloppsmätningar.
3. Brott och kriminalitet i Bräcke- Minska skadegörelser på fastigheter samt arbeta mot att förebygga bedrägerier. Det förstnämnda ska åstadkommas genom ökad intern rapportering inom kommunen och det andra genom informationsinsatser, från polis och kommun, till utsatta grupper.

6. Resultat av narkotikaspår i avloppsvattnet- våren 2024 & finansiering av mätningarna av narkotika

Åsa informerar om den senaste mätningen av narkotikaspår, som en fortsättning från förra mötet. En viss ökning av amfetamin syntes jämfört med föregående mätning. Antalet uthämtade recept på Elvanse och Attentin (adhd-medicin) minskade däremot mellan kvartal 4 2023 och kvartal 1 2024. Mängden cannabis har dubblats vid ett reningsverk jämfört med förra mätningen, men minskar samtidigt på andra håll. Siffrorna för kokain, MDMA och Ketamin är låga i Bräcke kommun.

Sammanfattningsvis är det cannabis och amfetamin som förekommer i störst mängd i mätningarna. Mängden Tramadol ökar samtidigt som den skrivs ut på recept i mindre utsträckning, vilket kan indikera på att substansen kommer in illegal väg. Det finns en tanke att öka informationsinsatserna kring narkotika och att uppmana allmänheten till att kontakta polis eller kommun om man har sett något, är orolig eller liknande.

Kommunstyrelsen i Bräcke har beslutat att genomföra en extra, tredje, mätning under våren, syftet är att se om siffrorna blir högre under perioder med en större mängd genomresande i kommunen. Genom att mätningarna görs under flera år, och vid samma årstider, blir det möjligt att utläsa trender. En trend är att mängderna är högre på våren än under hösten.

Länsstyrelsen har tidigare finansierat och samordnat mätningarna via ett projekt, som pågick åren 2020-2024. Projektet tar nu slut vilket innebär att kommunen tar över merparten av kostnaderna. På kommunstyrelsens sammanträde den 22 maj 2024 godkändes en ny överenskommelse för 2025-2027 som innebär att det även

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

fortsättningsvis utförs 2 mätningar per år. Bräcke kommun kommer själva behöva bekosta mätningarna, en kostnad på cirka 20 000 kr/år.

7. God och jämlik hälsa för samhällets utveckling

Åsa berättar om en e-utbildning som Folkhälsomyndigheten har tagit fram. Åsa rekommenderar att göra den och kommer att skicka ut en länk.

8. Bräcke sommar

Bräcke sommar är en satsning där fler än 17 föreningar i Bräcke kommun arrangerar över 100 aktiviteter under sommaren 2024. Syftet är ett samarbete för hälsa och framtidstro i Bräcke. Det kommer vara ett brett spektrum av aktiviteter som är utspridda över sommaren. De flesta aktiviteterna är gratis och det kommer även att erbjudas skjutshjälp till vissa evenemang. Mer information finns på Brackesportklubb.se, under Bräcke sommar.

Den 31 augusti planeras en folkhälsodag på Torpet i Bräcke, som en avslutning på satsningen. Programmet är inte färdigt men många idéer finns. Bräcke kommun har fått frågan: Vad kan kommunens olika verksamheter bidra med?

Meddela gärna Åsa om förslag finns.

9. FolkhälsoZ/KulturZ

Gemensamt möte den 13 maj för att diskutera kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande utifrån en nyutkommen rapport från Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsopolicyn "Vår hälsa", som antogs för perioden 2020-2024, förlängs och kommer gälla även för 2025.

10. Skolelevers drogvanor

Hanna Viklund, folkhälsosamordnare på Region Jämtland Härjedalen berättar att hon bland annat arbetar med folkhälsorapportering och samordnar länsgemensamma undersökningar. Skolelevers drogvanor är en utredning som görs regionalt var fjärde år, en mindre nationell enkät görs årligen. Utredningen gjordes senast 2023 och en enkät skickades ut till samtliga skolor i länet, svarsfrekvensen var 80 %. Vilket innebär cirka 1000 elever vardera i årskurs 9 respektive årskurs 2 på gymnasiet. I Bräcke besvarades undersökningen av 48 elever från årskurs 9 samt 9 elever från JGY. Det statistiska underlaget är alltså ganska litet, framförallt i Bräcke.

Andelen ungdomar som har rökt vanliga cigaretter har minskat med ca (20 %), motsatt trend gäller för e-cigaretter (ökning med 30 %). I Bräcke är siffrorna högre för nikotin- och tobaksprodukter än länsgenomsnittet. Brukare av nikotin-/tobaksprodukter finns i högre grad representerade bland unga som också har andra riskfaktorer (skolfrånvaro, bruk av alkohol och droger etc.) än personer som inte är brukare.

Andelen som brukar alkohol minskar något, ingen större skillnad mellan siffrorna i Bräcke kommun respektive länet men folköl verkar förekomma i större utsträckning i Bräcke.

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

För narkotika är siffrorna på ungefär samma nivå i länet som nationellt, antydning till minskning i Bräcke kommun. Antalet som någon gång har använt narkotika är på en jämn nivå i länet över tid, liknande trend i Bräcke även om siffrorna har fluktuerat mellan åren. Ett år som sticker ut är 2019 då det var en topp i Bräcke gällande antalet ungdomar som erbjudits att prova eller köpa narkotika.

Antalet elever som upplever en låg risk med att använda substanser har ökat. Fler elever upplever samtidigt att föräldrarna är restriktiva gällande alkohol och tobak. Undersökningar visar att relationen barn-föräldrar är viktig då riskerna ökar om föräldrarna inte har koll på vad barnen gör under kvällar och helger.

Sammanfattningsvis finns en generell oro gällande ökad användning av nikotinprodukter, dålig riskuppfattning samt flickors upplevda hälsa, syn på sig själva och skoltrivsel. Positivt är en minskning av alkoholkonsumtion och användning av vanliga cigaretter, att färre ungdomar har en tidig debutålder samt att fler föräldrar upplevs som restriktiva. I Bräcke kommun oroar det att fler snabbt kan få tag på cigaretter och att den låga riskuppfattningen har ökat signifikant. Däremot är det positivt att toppen 2019 gällande antalet ungdomar som har blivit erbjuden att prova/köpa narkotika verkar ha varit tillfällig, samt att fler upplever restriktivitet från sina föräldrar.

En länsövergripande rapport finns på Region Jämtland-Härjedalens hemsida.

11. Kommunpolis informerar

Robin Jonsson, kommunpolis, presenterar sig själv och sitt arbete. Han är nybliven kommunpolis i Bräcke och Ragunda, efter Maria Könberg som numera enbart arbetar mot Östersund. Än så länge utgår Robin från Östersund, men kommer vara i Bräcke och Ragunda ofta.

Rollen som kommunpolis är väldigt bred. Brottsförebyggande arbete och grannsamverkan är exempel på arbetsområden. Kommunpolisen försöker vara närvarande på olika evenemang och händelser i Bräcke, för att arbeta förebyggande och inte endast synas vid insatser. Robin tar gärna emot tips och önskemål på forum och sammanhang där polisen kan delta.

12. Runda- vad är på gång

Barn och utbildning

Pågående arbete med frånvaro och skolpliktsbevakning. Hur den ska utredas, kartläggas och hanteras. Planen är att sammankoppla arbetet med skolans skolsociala team som är under uppbyggnad sedan ett halvår. Det skolsociala teamet är ett fältteam som är ute dels i skolorna men även på fritidsaktiviteter för att möta ungdomarna. Hur kan de nå hela kedjan (skolan och fritid) för att även kunna hjälpa hemmasittare?

Region Jämtland Härjedalen- HC

Märker att det är ökad psykisk ohälsa samt att det finns många inflyttade personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och samhället. Syns på hälsocentralen exempelvis när

Datum: 2023-05-16

Nämnd: Brottsförebyggande- och folkhälsorådet

personer som kommer för att förnya recept på mediciner. Positivt är att det har fötts ovanligt många barn den senaste tiden, att det för första gången på länge finns en arbetsterapeut på hälsocentralen, samt att det snart även finns en AT-läkare.

Bygg- och miljöförvaltningen

Fortsatt Alkohol- och tobakstillsyn, resultaten av tillsynen visar på ett tydligt behov av att arbetet utförs. Tillsyn av rökfria utemiljöer har påbörjats. Det förs generellt en bra dialog vid tillsynstillfällena, och bemötande är gott, även om en del är förvånande över besöken i och med att tillsynen har varit gles.

13. Övriga frågor

Nästa möte är den 10 september kl. 9.00-12.00